

Handläggare
Solveig Blid
Telefon: 08-508 145 52

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Remiss om Riktlinjer för social investeringsfond i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Lena Lundström Stoltz
stadsdirektör

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014 att inrätta en social investeringsfond på 300 mnkr. Syftet är att undvika framtida utanförskap och social utsatthet.

Ärendet gäller förslaget till riktlinjer för stadens sociala investeringsfond och de utgångspunkter som ligger till grund för förslaget.

Förvaltningen vill betona att effektutvärderingar av kommunekonomiska effekter inte är enkla att göra, men anser trots det att incitamentet med effektutvärdering och återbetalning kan ha positiva effekter.

Det vore bra om den vetenskapliga kompetensen kom in redan i ansökningsprocessen. Den som lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen skulle kunna vara representant i rådet för sociala investeringar, för att underlätta informationen mellan de olika leden.

Bakgrund

I samband med årsredovisningen för 2014 beslutade kommunfullmäktige att inrätta en social investeringsfond på 300 mnkr i staden. Syftet är att undvika framtida utanförskap och social utsatthet, att bryta negativa händelseförlopp i ett tidigt skede, till exempel undvika kostnader för genomgripande insatser i skolan, för placering av barn och ungdomar med mera. På sikt ska det förebyggande arbetet också minska risken för långvarig arbetslöshet.

Ärendet gäller det förslag till riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond, som stadsledningskontorets välfärdsavdelning utarbetat, i samråd med utredningsstaben.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Individ och familjeomsorgen vuxna.

Utgångspunkter för riktlinjerna

Investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet. Arbetet ska samordnas med stadens sociala hållbarhetskommision, som tillsattes i samband med budgeten för 2015, vars syfte är att minska skillnader i livsvillkor och hälsa, i staden.

Hållbarhetskommisionen har identifierat fyra strategiska utvecklingsområden, som enligt förslaget ska vara vägledande för den sociala investeringsfonden:

1. uppväxtvillkor och utbildning
2. arbete och inkomst
3. boende och stadsmiljö samt
4. demokrati och trygghet.

Bland de utgångspunkter som anges för arbetet med den sociala investeringsfonden märks bland annat att projekten ska bidra till genomförandet av fullmäktiges mål, ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för staden, främja utveckling och implementering av kunskapsbaserade arbetssätt, stärka helhetsperspektiv, genom samverkan inom staden och om möjligt med andra aktörer, samt ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering.

Ärendet

Alla stadens nämnder ska kunna söka medel från den sociala investeringsfonden, för satsningar riktade till alla stadens målgrupper.

Alla ansökningar ska analyseras utifrån hur väl de uppfyller utgångspunkterna och riktlinjerna. Ansökningarna ska också analyseras utifrån ett genusperspektiv. Vid bedömningen ska hänsyn tas både till ekonomiska och kvalitativa aspekter.

Medlen ska, efter att investeringsfasen avslutats, återföras under en period av max 6 år. Den totala utgiftsminskning, som insatsen resulterat i, ska återföras till fonden. Investeringar som inte lett till planerade ekonomiska effekter undantas från återföringskravet.

Process och organisation

Samordnare samordnar arbetet och ger stöd

Ansvar för att samordna arbetet placeras vid stadsledningskontoret och fördelas på två heltidstjänster.

Ett råd för sociala investeringar granskar, samverkar kring ansökan och bifaller idéer

De verksamheter som har en idé till ett investeringsprojekt redovisar i ett inledande idéprovningsskede på vilket sätt projektet kan komplettera och stödja stadens strategiska sociala arbete, vilket problem som ska angripas, metod/arbetssätt som ska användas och vilka positiva effekter som satsningen förväntas resultera i. Ett råd för sociala investeringar, bestående av medarbetare med goda kunskaper inom området tar ställning till förslaget, utifrån ramarna för fondens arbete.

Om rådet bifaller idén är nästa steg att verksamheten, i samverkan med samordnarna för fonden, formulerar en ansökan. Ansökan ska innehålla en plan för genomförande, en plan för uppföljning och utvärdering samt en plan för nyttorealiserings.

Stadsdirektören lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen

Inkomna ansökningar granskas av rådet, som vid behov tar hjälp av vetenskaplig kompetens inom området. Stadsdirektören lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen.

Styrgrupp och projektledare

Om bifall ges till ansökan ska ansvarig förvaltning tillsätta en styrgrupp och en projektledare.

Styrgruppen och stadsdirektören rapporterar under genomförandet
Styrgruppen ska löpande, under genomförandet, rapportera till stadsdirektören. Stadsdirektören rapporterar om genomförandet av samtliga projekt till kommunstyrelsen.

Utvärdering och bedömning av uppnådda effekter

I samband med att investeringsfasen avslutas ska projektet utvärderas och bedömning göras av vilka effekter satsningen lett till. Stadsdirektören beslutar, utifrån utvärderingen, om plan för återföring, avseende både tid och belopp.

Uppföljning av återföringsplan

Återföringsplanen följs löpande upp och justeras under återföringsperioden. Berörda nämnder redovisar vid bokslut den besparing som insatsen resulterat i, som överskott.

Justering av ordinarie budget

I samband med att återföringsperioden avslutas ska uppföljning och avstämning göras, underlag ska ges för att justera budgeten för berörda verksamheter. Budgeten justeras utifrån de faktiska kostnader förvaltningen har på det område insatsen genomförts, det vill säga budgeten minskas motsvarande den utgiftsminskning som effekten av investeringen resulterat i.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att förslaget är genomtänkt och att man tagit del av erfarenheter från kommuner som sedan tidigare har sociala investeringsfonder.

Det är rimligt att det finns kopplingar till fullmäktiges mål och de strategiska utvecklingsområden, som tagits fram av hållbarhetskommisionen, avseende utgångspunkterna och målområdena för den sociala investeringsfonden.

Utifrån andra kommuners erfarenhet och rapporten ”Sociala investeringsfonder i Sverige – Fakta och lärdomar”, av Lars Hultkrantz, är effektutvärderingar av kommuneconomiska effekter inte enkla att göra, vilket eventuellt kan vara en orsak till att få kommuner har valt att kräva återföring av medel. Det saknas enligt Lars Hultkrantz en effektutvärderingskultur i kommunal verksamhet som motsvarar den vid klinisk forskning inom sjukvården och han förslår att kraven på utvärderingar ska anpassas till de enskilda

projektens förutsättningar. Den erfarenheten kan det vara lämpligt att ta fasta på, bedömer förvaltningen.

Förvaltningen anser trots detta att incitamentet med effektutvärdering och återbetalning kan ha positiva konsekvenser. Bland annat för att uppmuntra strävan att styra och leda stadens verksamheter mot arbetssätt som ger bra resultat. Det kan också medföra en större seriositet och mer genomtänkta ansökningar.

Förvaltningen vill poängtera att det kan ta lång tid att bedöma om de satsningar som görs leder till effekt. Det är positivt att, i det fall den situationen uppstår att det inte går att avgöra eller mäta effekter av en satsning inom den utsatta tidsramen, de projekten undantas från återföringskraven.

Det är ambitiöst och seriöst att ta hjälp av vetenskaplig kompetens. Kanske vore det bra om den vetenskapliga kompetensen kom in i ett tidigare skede än i beslutsskedet, till exempel under ansökningsprocessen, som stöd för att utarbetande av plan för uppföljning och utvärdering.

Förvaltningen föreslår att det ska finnas tydliga informationskanaler mellan rådet för sociala investeringar och kommunstyrelsen. Den som lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen, som styrgruppen löpande rapporterar till och som rapporterar om samtliga projekt till kommunstyrelsen kan lämpligen vara representant i rådet för sociala investeringar. Detta för att underlätta informationsutbytet och undvika ytterligare ett informationsled.

Bilagor

1. Riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond